

Återlämnande av hemlandspass vid flyktingstatusförklaring och utfärdande av resedokument samt återkallelse av flyktingstatus

RS/021/2021

Fastställelsebeslut: RA/058/2021			Version 1.0
Beslutsdatum: 2021-03-12			
Gäller för: hela myndigheten			
Gäller från och med: 2021-03-12			
Datum för revidering	Version	Avsnitt som reviderats	Beslutsbeteckning
ange datum	nummer	inhåll	XX/XXX/XXXX
ange datum	nummer	inhåll	XX/XXX/XXXX

Fakta om rättsliga ställningstaganden

Rättsliga ställningstaganden utgör Migrationsverkets uttalanden om hur en författning bör tolkas och är styrande för myndighetens medarbetare. De beslutas av chefen för rättsavdelningen.

Rättsliga ställningstaganden förs in i en särskild dokumentserie, RS-serie. Dokumentserien är gemensam för hela myndigheten. Beslut om fastställande, ändringar och upphävande av ett rättsligt ställningstagande förs in i beslutsdokumentserien för chefen för rättsavdelningen.

Innehållsförteckning

Fakta om rättsliga ställningstaganden	1
1 Sammanfattning	3
2. Bakgrund	3
3. Rättslig bedömning	3
3.1 Utfärdande och återlämnande av resedokument	3
3.2 Återkallelse av flyktingstatus m.m.	4

1 Sammanfattning

Migrationsverket saknar rättsliga förutsättningar att vägra återlämna en persons hemlandspass enbart på den grunden att vederbörande erhållit flyktingstatusförklaring och i förekommande fall beviljats resedokument. Den omständigheten att en person vidhåller sin begäran att få tillbaka sitt hemlandspass bör dock utgöra särskild anledning att initiera ett ärende om återkallelse av personens flyktingstatus. En tydlig vägran att ge in sitt hemlandspass till Migrationsverket under ansökningsförfarandet kan tyda på att personen har för avsikt att på nytt använda sig av sitt hemlands skydd. Den sökande bör informeras om de möjliga konsekvenserna av att begära att få tillbaka sitt hemlandspass efter ett beslut om flyktingstatusförklaring och resedokument respektive av vägran att lämna in sitt hemlandspass till Migrationsverket under ansökningsförfarandet.

2. Bakgrund

Det förekommer att personer som har beviljats resedokument begär att få tillbaka sitt inlämnade hemlandspass. Det förekommer även att personer som ansöker om resedokument, efter beslut, inte vill lämna in sitt hemlandspass till Migrationsverket. Med anledning av dessa situationer har fråga uppkommit om det finns rättsliga förutsättningar att avslå en begäran att få tillbaka tidigare inlämnat hemlandspass och vilka övriga förutsättningar som gäller när man överväger att avslå en ansökan om resedokument eller återkalla en statusförklaring när den aktuella personen innehar ett hemlandspass.

3. Rättslig bedömning

3.1 Utfärdande och återlämnande av resedokument

De allmänna förutsättningarna för utfärdande av resedokument framgår främst av 1951 års Genèvekonvention angående flyktingars rättsliga ställning och av 1954 års New York-konvention angående statslösa personers rättsliga ställning. Av 1951 års konvention och dess tilläggsprotokoll från 1967 framgår bl.a. att resedokument utfärdas uteslutande i syfte att förse innehavaren med ett resedokument som kan användas i stället för ett hemlandspass.

Av 4 kap. 4 § utlänningslagen (2005:716) framgår att det för en flykting eller statslös får utfärdas en särskild passhandling för resor utanför Sverige (resedokument). Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om resedokument. Enligt 2 kap. 10 § utlänningsförordningen (2006:97) ska resedokumentet återlämnas till Migrationsverket om den som har ett av Migrationsverket utfärdat resedokument upphör att vara flykting eller statslös.

I avsaknad av uttrycklig rättslig reglering förefaller det inte finnas några rättsliga förutsättningar att vägra återlämna en persons hemlandspass enbart på den grunden att vederbörande erhållit flyktingstatusförklaring och beviljats resedokument. För det fall det finns anledning att misstänka att det rör sig om en falsk handling bör passet dock inte lämnas ut och en polisanmälan göras.

3.2 Återkallelse av flyktingstatus m.m.

I 4 kap. utlänningslagen finns bestämmelser som reglerar när en person upphör att vara flykting och när en flyktingstatusförklaring ska återkallas. Den omständigheten att en person vidhåller sin begäran att få tillbaka sitt hemlandspass utgör en särskild anledning att initiera ett ärende om återkallelse av personens flyktingstatus.

Det finns ingen uttrycklig rättslig reglering som ger Migrationsverket möjlighet att vägra återlämna en persons hemlandspass. Men om en sökande insisterar på att återfå sitt pass eller vägrar att lämna in sitt pass, när ett resedokument utfärdats, bör frågan om återkallelse av flyktingstatus väckas.

Den omständigheten att en person vidhåller sin begäran om att få tillbaka sitt hemlandspass bör utgöra särskild anledning att initiera ett ärende om återkallelse av personens flyktingstatus. Agerandet bör uppfattas som en presumtion för att ifrågavarande person har för avsikt att på nytt använda sig av sitt hemlands skydd. Den som begär att få tillbaka sitt hemlandspass bör noggrant informeras om att hans eller hennes begäran om att få tillbaka sitt hemlandspass kan och bör leda till att Migrationsverket inleder ett ärende om återkallande av flyktingstatus för det fall begäran vidhålls. Om det redan under ansökningsförfarandet är klarlagt att den sökande har ett hemlandspass som inte getts in till Migrationsverket, bör den sökande informeras om att hemlandspasset bör ges in till verket och att en vägran att göra detta kan leda till att han eller hon inte betraktas som flykting i förhållande till sitt hemland.

När det gäller återkallelse av skyddsstatusförklaring hänvisas i övrigt till rättslig styrning om förutsättningarna för att återkalla en skyddsstatusförklaring.